

Namens

NVJ
Kunstenbond
DuPho
Auteursbond
NVF

Donderdag 20 juni 2019

Position Paper: Noodzaak en urgentie collectief onderhandelen freelancers in de media

Freelance (foto)journalisten verdienen minder dan het wettelijk minimumloon

Freelance (foto)journalisten verdienen met hun werk voor de regionale titels of huis-aan-huisbladen van de twee grootste mediaorganisaties in 2018 minder dan het wettelijk minimumloon. Freelance (foto)journalisten bij landelijke dagbladen verdienen meer maar de uurtarieven zijn ook daar laag. Opdrachtgevers buiten de journalistiek betalen beter. Per opdracht wordt nu ruim tien procent minder betaald dan vier jaar geleden, per foto zelfs 20 procent minder. Bij De Persgroep en het Mediahuis daalden vorig jaar de freelance tarieven. De Persgroep en Mediahuis zijn de grootste en goed renderende opdrachtgevers en samen goed voor 85 procent van de Nederlandse dagbladen. De kloof tussen het gemiddelde jaarinkomen van journalisten in vast dienstverband (gemiddeld 60.000 euro per jaar) en freelance (foto)journalisten (24.300 euro) neemt toe. Dit blijkt uit de 'Monitor Freelancers en Media 2018', een media breed brancheonderzoek die donderdag 20 juni in Nieuwspoort wordt gepresenteerd.

Waakhond functie in de regio in het geding

De waakhonden van de democratie in de regio verdienen minder dan het minimumtarief. Met dit soort tarieven is het ondoenlijk om onafhankelijk en nauwgezet werk te leveren. Journalistiek mag beginnen als een roeping, maar het is ook een beroep om de huur en de bakker mee te betalen. Wanneer het niet meer mogelijk is om met dit werk een bestaan op te bouwen, stappen journalisten eruit en gaat een belangrijke maatschappelijke functie verloren. De markt voor journalistieke arbeid is uit balans doordat zelfstandigen geen onderhandelingsmacht hebben. Het is de hoogste tijd om de blokkades op gezamenlijk onderhandelen te doorbreken.

ACM en SZW geef belangenorganisaties de ruimte om positie freelancers te verbeteren

De Nederlandse Vereniging van Journalisten (NVJ), de Nederlandse Vereniging van Fotojournalisten (NVF – onderdeel van de NVJ), de Auteursbond, DuPho en de Kunstenbond vragen de Autoriteit Consument en Markt (ACM) en het Ministerie van Sociale Zaken en Werkgelegenheid (SZW) ruimte om de positie van freelancers te verbeteren. Dit kan zij doen door niet te handhaven als deze beroepsorganisaties collectieve afspraken maken voor hun zelfstandige leden of adviestarieven met hen delen. ACM en SZW kunnen ook aankondigen dat regelgeving in de maak is om collectief onderhandelen mogelijk te maken.

Opvolging motie Ellemeet/Asscher duurt te lang

In november 2017 werd de motie van de Tweede Kamerleden Ellemeet/Asscher met een ruime meerderheid in de Tweede Kamer aangenomen. De motie verzocht om 'meer experimenteeruimte te creëren opdat zzp'ers in de culturele en creatieve sector collectief kunnen onderhandelen'. Minister Van Engelshoven is van goede wil en heeft op 11 juni jongleden in haar 'Uitgangspunten Cultuurbeleid 2021-2024' laten weten dat de Mededingingswet collectieve afspraken niet toelaat. De Minister geeft aan dat zij de behoefte aan collectieve afspraken in verschillende deelsectoren inventariseert. In dit kader is het relevant te weten dat de NVJ het mandaat van haar zelfstandige leden heeft om collectief te onderhandelen voor betere tarieven en algemene voorwaarden. Ook verkent de Minister een voorstel voor OCW-wetgeving met betrekking tot Fair Pay voor de cultuursector. De beroepsorganisaties NVJ, Auteursbond, DuPho en de Kunstenbond vragen haar hier haast mee te maken. De urgentie is hoog bij freelance (foto)journalisten die minder verdienen dan het minimumloon. De noodzaak is niet alleen bij freelance (fotojournalisten) in culturele en creatieve sector groot. Verschillende beroepsgroepen hebben de afgelopen tijd vanwege schrijnend lage tarieven de media gehaald zoals freelance musici, acteurs, schrijvers, docenten kunsteducatie en anderen. De te lage tarieven werden door de SER inmiddels 3,5 jaar geleden geconstateerd (op basis van gegevens van twee jaar oud, dus tarieven van 5,5 jaar geleden). Het water staat de mensen aan de lippen.

De genoemde beroepsorganisaties vragen alle betrokken ministeries - te weten OCW, SZW en EZ - om in navolging van Ierland een uitzondering op het Mededingingsrecht te maken voor creatieve zelfstandigen zoals (foto)journalisten. Freelance (foto)journalisten wachten al tien jaar op een uitzondering op het Mededingingsrecht. Nu de tarieven jaar na jaar blijven dalen is het onverantwoord om hier langer mee te wachten. De NVJ, NVF, Auteursbond, DuPho en de Kunstenbond vragen de drie ministeries om de handen in een te slaan.

Hoogachtend,

Rosa García López
Secretaris NVJ-secties Zelfstandigen en NVF

Caspar de Kieft
Belangenbehartiger
Kunstenbond

Miro Lucassen
Voorzitter sectie Freelance Auteursbond

Suzanne Henning
Directeur DuPho